

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 4Co/223/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1217218820
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 06. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ingrid Degmová Pospíšilová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2021:1217218820.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Ingrid Degmovej Pospíšilovej a sudcov JUDr. Valérie Kleinovej a JUDr. Anny Kašajovej v právnej veci žalobcov: 1.) J. J., nar. XX.XX.XXXX, K. XX, A., 2.) V. J., nar. XX.XX.XXXX, K. XX, A., obaja zastúpení Mgr. Vladimír Šárník, advokát, Rožňavská 2, Bratislava, proti žalovanému: Slovenská republika - Ministerstvo spravodlivosti SR, Račianska 71, Bratislava, o náhradu nemajetkovej ujmy, na odvolanie žalobcov proti rozsudku Okresného súdu Bratislava II zo dňa 08. apríla 2019 č.k. 21C 56/2017-79 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e .**

Žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol žalobu žalobcov, ktorou sa proti žalovanému domáhali náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 11.000,00 eur pre každého žalobcu zvlášť za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci titulom prietahov v súdnom konaní. Žalovanému nárok na náhradu trov konania nepriznal.

2. Vychádzal zo žaloby skutkovo odôvodnenej tým, že dňa 31.03.2004 podali na Okresnom súde Bratislava II žalobu o určenie neplatnosti výpovede z nájmu bytu spolu s návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia. Žaloba bola vedená pod sp. zn. 9C/88/2004. Dňa 24.05.2004 ich súd predvolal na informatívny výsluch na 21.06.2004. Dňa 05.04.2004 doručili súdu opravu petitu opatrenia. Dňa 21.06.2004 sa dostavili na informatívny výsluch a dňa 16.02.2005 rozšírili žalobný návrh. Dňa 22.12.2005 navrhli pristúpenie V. B. do konania. Dňa 12.06.2006 ich súd opätovne predvolal na informatívny výsluch, ktorého sa dňa 10.07.2006 zúčastnili, pričom súdu oznámili, že požiadali Centrum právnej pomoci o pridelenie právneho zástupcu. Dňa 15.01.2008 upravili žalobu a návrh na nariadenie predbežného opatrenia a navrhli zámenu účastníka konania na strane žalovaného, nakoľko došlo k zmene vlastníctva rodinného domu. Dňa 12.06.2014 súd rozhodol o ich podaní zo dňa 15.01.2008. Dňa 30.09.2004 Krajský súd v Bratislave zrušil výrok okresného súdu o pripustení zámény účastníka. Dňa 23.02.2015 vzali návrh na nariadenie predbežného opatrenia späť z dôvodu uplynutia času od podania návrhu. Dňa 03.03.2015 súd zamietol ich návrh na pripustenie zámény účastníkov a súčasne zastavil konanie o návrhu na nariadenie opatrenia. Dňa 02.06.2015 zobrali žalobu v celom rozsahu späť, keďže medzičasom došlo k zániku rodinného domu, ktorý bol predmetom konania a spor sa tak stal bezpredmetným. Dňa 10.06.2015 súd konanie zastavil. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 08.07.2015. Dňa 23.02.2015 podali predsedníčke súdu sťažnosť na prietahy v konaní. Od 15.01.2008 až do 12.06.2014 bol súd v konaní podľa nich úplne nečinný, čo predstavuje prietahy v trvaní 6 rokov a 5 mesiacov. Predsedníčka súdu listom zo dňa 13.03.2015, č. spr. 2023/2015 označila ich sťažnosť za dôvodnú. Dňa 14.03.2017 požiadali žalovaného o predbežné prerokovanie nároku na náhradu

nemajetkovej ujmy vo výške 11.000,00 eur pre každého z nich, ktorá im vznikla nesprávnym úradným postupom. Žalovaný na túto žiadosť nereagoval. Poukázali na judikatúru ESLP, podľa ktorej sa považuje za primerané odškodnenie prietáhov suma 1.000,00 eur až 1.500,00 eur za každý rok konania, nie iba prietáhov. Keďže konanie trvalo 11 rokov, žalobcovia požadovali náhradu ujmy vo výške 11.000,00 eur pre každého z nich.

3. Žalovaný žiadal žalobu zamietnuť a mal za to, že pri žalovanom nároku sa vo všeobecnosti vyžaduje kumulatívne naplnenie viacerých podmienok, a to protiprávne konanie, vznik škody a príčinná súvislosť medzi škodou a protiprávnym konaním. Uviedol, že existencia týchto podmienok musí byť v súdnom konaní bezpečne preukázaná a nestačí len pravdepodobný záver o splnení niektorej z nich. Dôkazné bremeno v tomto smere leží na poškodenom, ktorý si svoj nárok musí uplatniť riadne a včas. Nesplnenie čo i len jednej z uvedených podmienok má automaticky za následok neexistenciu nároku na náhradu škody. Domnieval sa, že žalobcovia nepreukázali subjektívne pociťovanú ujmu v podobe zásahu do ich súkromného života, prípadne nepreukázali existenciu následkov v ich spoločenskom uplatnení, keď im nič nebránilo podať si sťažnosť v zmysle zákona O organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov na ústavný súd a v rámci tohto konania sa domáhať finančného zadosťučinenia. Čo sa týka výšky ujmy mal za to, že žalobcovia nepreukázali existenciu nemajetkovej ujmy v podobe subjektívne pociťovanej ujmy, keď im bola navyše poskytnutá satisfakcia v podobe ospravedlnenia predsedníčky Okresného súdu Bratislava II.

4. Na základe vykonaného dokazovania súd prvej inštancie skutkovo ustálil, že žalobcovia podali dňa 31.03.2004 na Okresný súd Bratislava II žalobu o určenie neplatnosti výpovede nájmu bytu. Konanie bolo právoplatne zastavené dňa 08.07.2015. Listom zo dňa 19.02.2015 podali žalobcovia predsedníčke súdu sťažnosť na prietahy v konaní, na ktorý predsedníčka súdu odpovedala listom zo dňa 13.03.2015, v ktorom uviedla, že sťažnosť je čiastočne dôvodná, a to v časti spôsobených prietáhov do mája 2014. Listom zo dňa 07.03.2017, doručeným dňa 14.03.2017 podali žalobcovia žalovanému žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 11.000,00 eur pre každého z nich. Súdne konanie prebiehalo od 31.03.2004 do 08.07.2015 bez meritórneho rozhodnutia veci, pričom v dôsledku zániku predmetu nájmu sa stalo bezpredmetným.

5. Podľa žalobcov im vznikla ujma na práve na prerokovanie a rozhodnutie veci bez prietáhov, a to ujma vysokej intenzity s dôsledkom úplného zmarenia práva na súdnu ochranu, keď podľa § 17 odsek 3 písm. b) zákona č. 514/2003 sa výška náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch určuje okrem iného s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo. Podľa žalobcov vo veciach náhrady ujmy za prietahy je potrebné vychádzať z dlhoročnej judikatúry Ústavného súdu SR a ESLP, ktorá je použiteľná aj na nároky uplatňovaného v režime predmetného zákona. V zmysle tejto judikatúry sa za primerané odškodnenie považuje suma 1.000,00 až 1.500,00 eur za každý rok trvania konania a nevyžaduje sa preukazovanie vzniku sekundárnej ujmy, ale prezumuje sa, že neprimeraná dĺžka konania znamená pre účastníka morálnu ujmu, resp. ujmu na práve. Podľa judikatúry Ústavného súdu SR sú prietahy v konaní typickou situáciou, kedy ujmu nemožno reparovať, keďže prietahy nemožno ani zrušiť, ani vrátiť čas. Mali za to, že konštatovanie porušenia práva by bolo adekvátnym zadosťučinením v prípade prietáhov krátkych napr. trvajúcich pol roka. Prietahy v dĺžke 11 rokov s následkom úplného zmarenia práva na súdnu ochranu určite nemožno reparovať ich konštatovaním zo strany predsedu súdu. Uviedli, že absentuje tiež čo i len náznak ospravedlnenia zo strany žalovaného. Žalobcovia v konaní netvrdili a teda ani nepreukazovali sekundárnu ujmu v ich osobnostnej sfére, ale tvrdili a mali za to, že aj preukázali vznik ujmy na ich právach. Ust. § 17 odsek 3 písm. b) citovaného zákona vymedzuje kritériá pre priznanie náhrady v peniazoch iba demonštratívne. Poškodená osoba teda podľa nich nemusí utpieť ujmu vo všetkých sférach tam vymenovaných, a dokonca vzhľadom na demonštratívnosť to môže byť ujma v úplne inej sfére. Výška náhrady zodpovedajúca konkrétnej ujme nie je exaktne vyčísliteľná a preto takéto vyčíslenie nemožno ani od nich žiadať. Tvrdili, že poškodená osoba je povinná preukázať všetky okolnosti, ktoré sú pre určenie ujmy podstatné a súd tieto okolnosti posúdi voľnou úvahou a stanoví tak výšku adekvátnej náhrady.

6. Žalovaný v priebehu konania uviedol, že úprava náhrady škody za nesprávny úradný postup má povahu osobitnej právnej úpravy a preto nie je možné izolovať kritériá, na základe ktorých sa náhrada nemajetkovej ujmy poskytuje. Súd podľa neho nemôže ignorovať kritériá, ktoré predmetná právna úprava určila na to, ako by mal v rámci súdneho alebo voľného hodnotenia určiť výšku primeranej náhrady. Preto paušálne tvrdenie, že žalobcom patrí za každý rok trvania omeškania suma 1.000,00

eur podľa neho neobstojí, a za povinnosť žalobcov považoval identifikovať jednotlivé aspekty, ktorými nesprávny úradný postup zasiahol do ich rodinného, súkromného a pracovného života. Žalobcovia tak neučinili a preto mal požadovaný nárok za nepreskúmateľný. Zdôraznil, že poskytnutie peňažnej satisfakcie je subsidiárnym nárokom na zhojenie prípadnej nemateriálnej ujmy a nastupuje až v prípade, ak iné nástroje túto ujmu neodčinili. Žalobcovia sa domáhali v roku 2015 preskúmania prieťahov v konaní, pričom po preskúmaní ich sťažností predsedníčka Okresného súdu BA II sa im za prieťahy ospravedlnila. Toto ospravedlnenie považoval žalovaný za satisfakciu za tvrdené prieťahy, keď pre prípad, ak by súd prvej inštancie túto skutočnosť nepovažoval za dostatočnú, poukázal na limity náhrad nemajetkovej ujmy, ktoré sa v prípade nezákonných rozhodnutí alebo nesprávneho úradného postupu poskytujú, pričom maximálna náhrada je vo výške 50 násobku minimálnej mzdy platnej v roku zásahu, pričom táto náhrada sa poskytuje za najvážnejšie zásahy do sféry poškodených osôb, ako je napríklad dlhodobá nezákonná väzba bez súdneho rozhodnutia, alebo výkon trestu odňatia slobody, pričom poškodená osoba bola následne oslobodená spod žaloby. Toto kritérium považoval za potrebné zohľadňovať aj v prípade, ak súd rozhoduje o nemajetkovej ujme v prípade iných zásahov, pričom prieťahy sú síce svojim spôsobom určitým zásahom do práv poškodenej osoby, ale intenzita je neporovnateľne nižšia v porovnaní s intenzitou zásahu do osobnej slobody. Preto, ak napríklad v roku 2006, kedy bol vykonaný určitý posledný úkon zo strany súdu predtým, ako došlo k určitej prestávke vo vykonávaní úkonov, bola maximálna možná náhrada za zásah do nemajetkovej sféry približne vo výške 15.000,00 eur - ide o zásah do osobnej slobody, tak mal za zrejmé, že v rovnakom čase prieťahy v súdnom konaní nemohli byť zásahom s rovnakou intenzitou, za ktorú si žalobcovia uplatňujú každý sumu 11.000,00 eur. Podľa žalovaného je povinnosťou žalobcov preukázať individuálny zásah spôsobených prieťahov, pričom podľa žalovaného nie je ani možné tvrdiť, že celé obdobie od roku 2004 do roku 2015 súd konal s prieťahmi. Žalobcom nič nebránilo, aby sa domáhali ústavnou sťažnosťou nápravy tvrdených prieťahov, prípadne aj nemajetkovej ujmy konaním pred Ústavným súdom. Podľa žalovaného malo toto konanie aj určitú prednosť pred týmito konaniami, keďže konanie o náhradu škody za škodu spôsobenú štátom je určitou poslednou možnosťou v prípade, ak iné možnosti boli neúčinné alebo zlyhali. Nesúhlasil s tým, že z rozhodnutí ESLP nevyplývajú žiadne maximálne kritéria pre priznanie peňažnej náhrady, keď z bohatej judikatúry ESLP osobitne týkajúcej sa náhrad za zásahy do osobnej slobody mal za zrejmé, že najvýznamnejším kritériom je hodnota ľudského života a zdravia. ESLP opakovane zdôraznil, že náhrada za zásahy do osobnej slobody nemôže v žiadnom prípade prekročiť náhradu, ktorá sa poskytuje obetiam trestných činov proti životu a zdraviu. Ak teda ESLP konštantne uplatňuje toto kritérium v konaniach o zásahoch do osobnej slobody, nie je možné toto kritérium opomenúť ani v prípadoch iných zásahov. O čo menej je zásah intenzívnejší, v porovnaní so zásahom do života a zdravia poškodených trestnými činmi, o to nižšia by mala byť aj prípadná peňažná náhrada nemajetkovej ujmy.

7. Ustálený skutkový stav a vyjadrenia oboch strán sporu súd prvej inštancie právne posúdil podľa § 3 ods. 1 písm. d) zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, § 4 ods. 1 písm. a) zákona č. 514/2003 Z. z., § 9 ods. 1, 2 uvedeného zákona a § 17 ods. 2, 3, 4 uvedeného zákona.

8. Na základe vykonaného dokazovania a citovaných zákonných ustanovení dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná. Zhrnul, že predmetom sporu je nárok žalobcov voči žalovanému na náhradu nemajetkovej ujmy za prieťahy v konaní sp. zn. 9C/88/2004 vedenom na Okresnom súde Bratislava II, ktoré trvalo 11 rokov, preto žalobcovia požadovali 1.000,00 eur za každý rok pre každého z nich s odkazom na judikatúru ESLP i Ústavného súdu SR. Pokiaľ žalobcovia odkazovali na rozhodnutia Ústavného súdu SR, zaujal právny názor, že v tomto konaní ich nemožno zohľadniť, nakoľko uvedené rozhodnutia totiž riešili skutkovo a právne iný prípad ako je prejednávaný prípad v tomto konaní. Zohľadnil, že sťažovatelia v odkazovaných rozhodnutiach napádali nečinnosť súdov počas samotného konania, pričom v čase rozhodovania Ústavného súdu SR tieto konania neboli právoplatne skončené, čo v konečnom dôsledku znamená aplikáciu zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov. Konštatoval, že v prejednávanom prípade ide o právoplatne skončené konanie uznesením zo dňa 10.06.2015, č. k. 9C/88/2004 - 152. Žalobcovia tak požadujú nárok podľa zákona č. 514/2003 Z. z., čo mal za nesporné. Z uvedeného dospel k záveru, že žalobcami označená judikatúra nie je v danej veci relevantná, nakoľko ide o odlišné prípady, čo do právnej i skutkovej stránky. Považoval za zrejmé, že v konaní sp. zn. 9C/88/2004 sa vyskytli prieťahy, avšak vyslovil, že táto samotná skutočnosť neznamená automaticky vznik nemajetkovej ujmy v žalovanej sume. Vyhodnotil, že žalobcovia v konaní nepreukázali splnenie predpokladov zodpovednosti žalovaného za vznik nemajetkovej ujmy, keď v konaní nepreukázali vznik a existenciu nemajetkovej

ujmy, nepreukázali ani existenciu priamej príčinnej súvislosti medzi tvrdeným nesprávnym úradným postupom a uplatňovanou nemajetkovou ujmu.

9. Dôvodil, že samotná existencia nesprávneho úradného postupu žalovaného spočívajúca v prieťahoch v konaní okresného súdu v tvrdenom období nemá bez ďalšieho za následok vznik nároku na nemajetkovú ujmu. Konštatoval, že konanie o náhradu škody a nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 Z. z. je súdnym konaním, v ktorom platí zásada kontradiktórnosti a unesenia dôkazného bremena účastníkom konania a nemožno ho stotožňovať napr. s konaním Ústavného súdu SR (žalobcami predložené rozhodnutia) o sťažnosti na porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov. Dal do pozornosti, že Ústavný súd SR (II. ÚS 467/08) konštatoval, že právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím štátneho orgánu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (v zmysle čl. 46 ods. 3 Ústavy SR) nie je absolútne, ale v záujme zaistenia právnej istoty podlieha zákonným obmedzeniam upravujúcim predpoklady na jej uplatnenie. Nakoľko žalobcovia v konaní nepreukázali dopad nesprávneho úradného postupu súdu na ich rodinný a spoločenský život, na ich česť, vážnosť a dôstojnosť, prípadne na iné sféry života, súd prvej inštancie im nárok na náhradu nemajetkovej ujmy nepriznal. Argumentoval, že vznik objektívnej zodpovednosti štátu za vznik nemajetkovej ujmy tiež predpokladá existenciu príčinnej súvislosti medzi vydaním nezákonného rozhodnutia či nesprávnym úradným postupom a vznikom nemajetkovej ujmy. Nemajetková ujma predstavuje zásah do inej, než majetkovej sféry poškodeného, a teda môže predstavovať rôzne negatívne následky do osobnostnej integrity poškodeného vplyvajúce na jeho česť, vážnosť, povesť, doterajší súkromný a pracovný život, rodinné vzťahy, spoločenské postavenie a pod. Vzal na zreteľ, že zákon pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy výslovne, demonštratívny výpočtom, stanovuje kritériá, ktoré je potrebné vždy posúdiť s ohľadom na konkrétne skutkové okolnosti každého individuálneho prípadu. Stanovenie výšky nemajetkovej ujmy nie je tak ponechané na ľubovôľu súdu, ale musí byť založené na konkrétnych a preskúmateľných hľadiskách, ktoré musia vychádzať zo skutkového stavu na základe dokazovania vykonaného najmä na zisťovanie konkrétnych následkov v jednotlivých oblastiach spoločenského života dotknutej osoby, v ktorom smere dôkazné bremeno zapaľuje poškodených. Z uvedenej právnej úpravy, ktorá stanovuje okruh skutočností, na ktoré je potrebné pri určení výšky peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy prihliadnuť, potom vyvodil, že nárok na peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy nemožno vyvodiť už zo samotnej existencie nesprávneho úradného postupu, bez zreteľa na následky dopadu vzniknutej ujmy na jednotlivé stránky života dotknutej osoby, závažnosť ujmy a okolnosti, za ktorých k nej došlo. Pripomenul, že Ústavný súd SR (napr. uznesenie sp. zn. IV. ÚS 1/2012) poukazuje na to, že dôkazná povinnosť na preukázanie splnenia kvalifikovaných podmienok pre priznanie nemajetkovej ujmy, ako i kritérií pre určenie jej výšky, stíha výlučne poškodeného. Mal za to, že nárok na priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch v prípade, ak došlo k nesprávnemu úradnému postupom alebo nezákonnému rozhodnutiu pri výkone verejnej moci, nevzniká automaticky a žalobca musí uniesť jednak bremeno tvrdenia, ako aj dôkazné bremeno, keď uvedené závery v plnej miere rešpektujú aj príslušnú judikatúru v danej veci (napr. Krajský súd v Bratislave sp. zn. 6Co/14/2013 zo dňa 24.11.2014, Krajský súd v Bratislave sp. zn. 7Co/443/2016 zo dňa 26.07.2017 a v konečnom dôsledku aj rozhodnutie, na ktoré odkazovali aj samotní žalobcovia - uznesenie Krajského súdu v Bratislave, č. k. 2Co/262/2012 - 78 zo dňa 30.04.2013, podľa ktorého sa súd musí zaoberať podmienkami zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom vo forme nemajetkovej ujmy, a to nesprávny úradný postup, vznik nemajetkovej ujmy a príčinná súvislosť medzi prieťahmi v konaní a vznikom ujmy). Tiež zohľadnil, že v danom prípade navyše už došlo k určitému spôsobu satisfakcie žalobcov za nesprávny úradný postup žalovaného v podobe ospravedlnenia orgánu štátnej správy súdov za vzniknuté prieťahy v konaní, ktorú formu považoval za postačujúcu v intenciách ustanovenia § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z.. K argumentácii žalobcov, že ich nárok na nemajetkovú ujmu vyplýva z čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, mal za to, že tento článok síce zakladá právo na prejednanie veci v primeranej lehote, avšak aj toto právo podlieha bližšej a precíznejšej právnej úprave zákona č. 514/2003 Z. z. a nemožno ho aplikovať paušálne, a teda aj v takom prípade je potrebné preukázať existenciu nemajetkovej ujmy.

10. Vzhľadom na uvedené zákonné ustanovenia a výklad danej problematiky vyhodnotil, že žalobcovia nepreukázali vznik nemajetkovej ujmy a ani príčinnú súvislosť medzi vznikom tejto ujmy a nečinnosťou súdu v konaní sp. zn. 9C/88/2004. Dospel k záveru, že neuniesli v tomto smere dôkazné bremeno a ani nepreukázali vznik jednotlivých podmienok na vznik takejto náhrady.

11. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie v zmysle zásady úspešnosti v konaní, avšak úspešnému žalovanému v konaní žiadne trovy nevznikli, preto mu ich náhradu nepriznal.

12. Proti tomuto rozsudku podali prostredníctvom svojho právneho zástupcu riadne a včas odvolanie žalobcovia 1/, 2/ a žiadali ho zmeniť a ich žalobe vyhovieť. Uviedli, že súd prvej inštancie v odôvodnení zamietnutia ich žaloby zjavne odkázal na časť kritérií demonštratívne vymenovaných v ust. § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z. Mali za to, že ani z účelu zákona, ani z jeho znenia nevyplýva, že by išlo o kritéria kumulatívne. Za základné a postačujúce kritérium označili „závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k nej došlo“ (§ 17 ods. 3 písm. b) zákona č. 514/2003 Z.z.), t.j. vznik ujmy na porušenom práve, v ich prípade na práve na konanie bez prieťahov. Vytkli súdu prvej inštancie, že ním citované kritéria však už predstavujú vznik sekundárnych následkov v súkromnej sfére poškodenej osoby. Z dlhoročnej judikatúry Ústavného súdu SR a Európskeho súdu pre ľudské práva vyvodili jasné a jednoznačné kritéria pre odškodňovanie ujmy na právach všeobecne a aj osobitne ujmy na práve na konanie bez prieťahov, s tým, že čl. 152 ods. 4 Ústavy SR ukladá všeobecným súdom povinnosť ústavne konformného výkladu a z čl. 7 ods. 5 Ústavy SR vyplýva prednosť Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd pred zákonmi SR. Pri výklade Ústavy SR aj Dohovoru považovali za potrebné vychádzať z judikatúry Ústavného súdu SR aj Európskeho súdu pre ľudské práva. Pripomenuli, že citovali bohatú judikatúru ÚS SR, ESĽP aj všeobecných súdov, ktoré ich nárok podporujú. Opätovne dali do pozornosti rozsudok ESĽP vo veci *Apicella vs. Taliansko* (č. sťažnosti 64890/01): „Pokiaľ ide o morálnu ujmu, Súd pripúšťa, a taliansky kasačný súd (jeho rozsudek č. 8568/05, § 31 a nasl.) sa k jeho názoru prikláňa, že východiskom môže byť pevná, aj keď vyvrátená domnienka, že neprimeraná dĺžka konania spôsobuje morálnu ujmu. Súd tiež pripúšťa, že v určitých prípadoch dĺžka konania spôsobuje iba nepatrnú, či dokonca nulovú morálnu ujmu (Nardone proti Taliansko, vyššie uvedené rozhodnutie). Vnútroštátny súd teda musí svoje rozhodnutie podložiť dostatočným odôvodnením.“

Z judikatúry ÚS SR a ESĽP vyvodili nasledovné závery:

1. Porušeným právom je priamo ústavné (zákonné) právo poškodenej osoby na konanie bez prieťahov, nie sekundárna ujma spočívajúca napríklad v zhoršení zdravotného stavu, reaktívnych psychických poruchách, poškodení dobrého mena a podobne.

2. Priznanie náhrady nemajetkovej ujmy prichádza do úvahy predovšetkým v tých prípadoch, keď už porušenie práva nie je možné napraviť napríklad zrušením rozhodnutia, čo je typické pre ujmu spôsobenú prieťahmi v konaní.

Uviedli, že utrpeli ujmu na ich práve na konanie bez prieťahov, čo jednoznačne a nepochybne vyplýva z obsahu príslušného súdneho spisu, ktorí navrhli pripojiť ako dôkaz. Netvrdili, a preto ani nemusia preukazovať vznik sekundárnej ujmy na ich rodinnom a osobnom živote. Žiadajú odškodnenie za prieťahy, ktoré im spôsobili ujmu na práve na konanie bez prieťahov. Vzhľadom na dĺžku prieťahov pritom ich skonštatovanie v odpovedi predsedu súdu na sťažnosť nemôže podľa nich predstavovať dostatočnú satisfakciu.

13. Žalovaný v odvolacej replike realizovanej elektronickým podaním doručeným súdu prvej inštancie dňa 26. 07. 2019 argumentáciu žalobcov, že len nesprávny úradný postup má za následok vznik ujmy na právach dotknutej osoby, bez potreby tvrdenia a dokazovania konkrétnych dôsledkov zásahu vo sfére žalobcov, považoval za nesprávnu. Za celkom nepostačujúce považoval preukázať len to, že k nesprávnemu úradnému postupu došlo. Takýto postup mal za rozporný so základnou koncepciou zodpovednostného zákona, podľa ktorého vznik nároku na náhradu škody a nemajetkovej ujmy je podmienený splnením všetkých základných predpokladov - nesprávny úradný postup, vznik škody a príčinná súvislosť. Z dikcie § 17 ods. 3 z. č. 514/2003 Z. z. je pritom podľa neho zrejmé, že výšku náhrady musí súd určovať vzhľadom na spôsobenú ujmu, preto je dôležité ustáliť, aká ujma vôbec poškodenému vznikla. Túto požiadavku mal aj za racionálnu. Vyvodil z toho, že súd musí najskôr posúdiť, či samotné konštatovanie porušenia práva t. j. morálne odškodnenie je alebo nie je postačujúce. V prípade ak nie je morálne odškodnenie postačujúce, súd musí ustáliť výšku náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Uviedol, že závery súdu v týchto otázkach sú prejavom jeho sudcovskej úvahy, ktorá nemôže byť založená na vágnych kritériách, ale musí v zmysle zákonnej povinnosti vychádzať z existencie konkrétnych preukázaných okolností o dôsledkoch zásahu vo sfére poškodeného. V opačnom prípade by úvaha súdu bola nepreskúmateľná a arbitrárna. Samotnú okolnosť, že došlo k zásahu, a to bez ohľadu na povahu zásahu, mal za nepostačujúcu na to, aby súd rozhodol o nároku kladne.

Súd prvej inštancie podľa neho správne konštatoval, že žalobcovia neuniesli v tomto smere dôkazné bremeno, a preto nebolo možné ich nároku vyhovieť. Neúspech žalobcov v konaní tak vyvodil okrem iného z tohto, že žalobcovia neuniesli základnú procesnú povinnosť substancovať a preukazovať svoje tvrdenia, hoci neexistovala žiadna prekážka, ktorá by im v tom bránila. Závery súdu prvej inštancie podľa neho korešpondujú aj s doterajšou rozhodovacou praxou súdov, ktoré posudzovali rovnaké okolnosti v obdobných prípadoch. V ďalšej časti vyjadrenia poukázal na niektoré rozhodnutia vo veciach, v ktorých súdy rozhodovali o náhrade nemajetkovej ujmy, pričom poškodení tvrdili, že pre vznik ich nároku je postačujúce preukázať existenciu nesprávneho úradného postupu a súdy takúto argumentáciu žalobcov odmietli. Z právnej úpravy, ktorá stanovuje okruh skutočností, na ktoré je potrebné pri určení výšky peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy prihliadnuť, vyvodil, že nárok na peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy nemožno vyvodiť už zo samotnej existencie nesprávneho úradného postupu, bez zreteľa na následky dopadu vzniknutej ujmy na jednotlivé stránky života dotknutej osoby, závažnosť ujmy a okolnosti, za ktorých k nej došlo. Priznanie nemajetkovej ujmy v prípade nesprávneho úradného postupu nepovažoval za následok nesprávneho úradného postupu súdu, na ktorý by žalobca mal nárok už v prípade samotného konštatovania nesprávneho úradného postupu. Mal za to, že musia byť splnené ďalšie podmienky vzniku tohto nároku, ktoré žalobca, ako to správne konštatoval súd prvej inštancie, nepreukázal.

14. Žalovaný uviedol, že Krajský súd v Bratislave sa vysporiadal aj s otázkou aplikácie rozhodnutia ESĽP vo veci Apicella, na ktorú podporne poukázali žalobcovia v odvolaní. Podľa Krajského súdu v Bratislave „zákon č. 514/2003 Z. z. ohľadom predpokladov pre priznanie nemajetkovej ujmy je postavený na inom princípe, z akého vychádza rozsudok Veľkého senátu ESĽP Case of Apicella v. Taliansko zo dňa 29. marca 2006 pod č. 64890/01, na ktorý sa žalobca odvoláva. Odvolací súd opäť poukazuje na ustanovenie § 17 zákona 514/2003 Z. z., podľa ktorého sa pri žalobách o náhradu škody (nemajetkovej ujmy) voči štátu uhrádza skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak. Odvolací súd uvádza, že morálna ujma, ktorá bola priznaná v citovanom rozsudku ESĽP za prietahy v konaní, je morálnou ujmou, ktorú môže bez realizácie dokazovania priznať buď vnútroštátny ústavný súd alebo Európsky súd pre ľudské práva, ktoré súdy sa vôbec nemusia zaoberať predpokladmi pre vznik nesprávneho úradného postupu (t.j. nesprávny úradný postup, škoda, resp. nemajetková ujma a kauzálny nexus). Na požadovanie a priznanie morálnej ujmy v konaniach pred týmito súdmi stačí vo všeobecnosti konštatovanie prietahov v súdnom konaní, pričom výšku morálnej ujmy nie je potrebné preukazovať. V takýchto prípadoch sa ohľadom výšky morálnej ujmy dokazovanie nevykonáva, nakoľko táto sa priznáva automaticky v závislosti od prietahov v konaní, a takúto kompetenciu má u nás Ústavný súd SR a v rámci Európskej únie iba Európsky súd pre ľudské práva, ktorí pri rozhodovaní postupujú podľa noriem verejného práva. Iná situácia nastáva pri aplikácii zákona č. 514/2003 Z. z., čiže pri preukazovaní nároku na nemajetkovú ujmu, nakoľko priznanie nemajetkovej ujmy nastupuje až v prípade, ak konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením. Žalovaný podporne poukázal aj na rozhodovaciu prax NS ČR, sp. zn. 30 Cdo 1684/2010, ktorý veľmi výstižne konštatoval, že zásah je príčinou ujmy, ale nie ujmou, keď uviedol, že „nemajetkovou újmou je treba v prípade nezákonného rozhodnutí alebo nesprávneho úradného postupu čo možno určité pojmenovať a vysvetliť, tudíž tvrdiť a prokázat, že k ní zásahom orgánu verejné moci skutočné došlo. Pro záver o vzniku nemajetkovej ujmy nepostačuje žalobkyní učiněná právní kvalifikace, že došlo k zásahu do některého z jejích ústavně garantovaných práv, neboť zásah do práv žalobkyně představuje možnou příčinu vzniku újmy, nikoliv újmu samotnou, jakož ani nepostačuje abstraktní právní kvalifikace újmy jako nemajetkové.“ Mal za to, že vyššie uvedené závery súdov tak vyvracajú argumentáciu žalobcov. Uviedol, že žiadna právna alebo procesná prekážka nebránila žalobcom zastúpeným advokátom tvrdiť a preukázať, akým spôsobom prietahy v súdnom konaní zasiahli do ich osobnej sféry. Napriek tomu žalobcovia žiadne takéto okolnosti neuviedli. Dokonca z ich doterajšej argumentácie v celom konaní je možné dospieť k záveru, že nepovažujú za potrebné vôbec takéto okolnosti označiť. Neobstojí podľa neho ani argumentácia žalobcov, ktorou poukázali na podmienky priznávania finančného zadosťučinenia Ústavným súdom SR, majúca za to, že náhrada nemajetkovej ujmy a priznanie finančného zadosťučinenia vychádzajú z odlišnej právnej úpravy, sú poskytované na základe rozdielnych kritérií, pričom o prvom nároku rozhodujú všeobecné súdy a o finančnom zadosťučinení rozhoduje výlučne ústavný súd. Podľa Drgonca platí, že „vznik právne významného dôvodu na odškodnenie podľa z. č. 514/2003 Z. z. nevylučuje, že za to isté správanie sa prizná aj primerané finančné zadosťučinenie. Naopak, ak právo na odškodnenie podľa právnej úpravy z. č. 514/2003 Z. z. nevznikne, nie je tým vylúčená možnosť poskytnutia primeraného finančného zadosťučinenia. Ústavný súd SR tak môže priznať účastníkovi konania o sťažnosti primerané finančné zadosťučinenie, ale nemôže mu priznať odškodné

z dôvodu zodpovednosti za porušenie zákona č. 514/2003 Z.z.“ Mal preto za vylúčené, aby sa nárok na náhradu nemajetkovej ujmy poskytoval za rovnakých podmienok, za akých ústavný súd poskytuje finančné zadosťučinenie. Tiež tvrdil, že dokonca aj sťažovateľ musí nárok na poskytnutie finančného zadosťučinenia odôvodniť, čo znamená, že nestačí ak sťažovateľ uplatní požiadavku na primerané finančné zadosťučinenie, ale musí ju aj riadne odôvodniť. Ústavný súd SR (sp. zn. I. ÚS 143/02) k tomu uviedol, že „sťažovateľ musí odôvodniť, z akých dôvodov požaduje toto zadosťučinenie. Sťažovateľka síce uplatnila nárok na primerané finančné zadosťučinenie, ale výslovne neuviedla z akých dôvodov ho žiada. Ústavný súd preto zadosťučinenie nepriznal“. Uviedol, že aj sťažovateľ musí konkretizovať, akým spôsobom bol zásahom dotknutý, ak požaduje aj finančné zadosťučinenie. Preto, ak v konaní o sťažnosti pred ústavným súdom je sťažovateľ povinný konkretizovať dôsledky zásahu, považoval za nesprávne tvrdiť, že takúto povinnosť by nemal v konaní o poskytnutí peňažného zadosťučinenia podľa z. č. 514/2003 Z.z.

15. Žalovaný tiež poukázal na obsahové nedostatky odvolania, nakoľko žalobcovia neuviedli rozsah, v akom rozsudok súdu prvej inštancie napádajú a absentuje označenie odvolacieho dôvodu. Označenie odvolacieho dôvodu je podstatná náležitosť odvolania, nakoľko odvolací súd je vymedzením odvolacích dôvodov viazaný a nie je oprávnený napadnuté rozhodnutie preskúmať z iných odvolacích dôvodov (s výnimkou ex offo preskúmania splnenia procesných podmienok). Žalobcovia, hoci právne zastúpení, v odvolaní nekonkretizovali odvolacie dôvody v lehote na podanie odvolania. Mal za neprípustné, aby odvolací súd sám kvalifikoval, len na základe tvrdení odvolateľa, z akého odvolacieho dôvodu odvolateľ rozhodnutie napáda. Samotné tvrdenia žalobcov, bez ich kvalifikácie vo vzťahu k prípustným odvolacím dôvodom, nepostačujú podľa neho na to, aby odvolací súd mohol túto argumentáciu sám podradiť pod niektorý z prípustných odvolacích dôvodov a na základe takéhoto dôvodu napadnuté rozhodnutie preskúmať. Vyjadril názor, že odvolací súd môže odvolanie žalobcov aj odmietnuť. Navrhol napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť alebo odvolanie žalobcov odmietnuť.

16. Ďalšie vyjadrenia strany sporu v rámci odvolacieho konania nepodali.

17. Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací (§ 34 CSP) prejednal vec viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania podľa § 378 ods. 1, § 379 a § 380 ods. 1 CSP bez pojednávania s poukazom na ust. § 385 ods. 1 CSP a postupom podľa § 219 ods. 3 v spojení s § 378 ods. 1 CSP. Dospel k záveru, že odvolanie žalobcov nie je dôvodné. Súd prvej inštancie riadne zistil skutkový stav veci, keď vykonal dokazovanie správnym smerom a v rozsahu potrebnom pre posúdenie opodstatnenosti žaloby a výsledky vykonaného dokazovania správne zhodnotil. Svoje skutkové a právne závery v napadnutom rozhodnutí aj náležite a dostatočne odôvodnil (§ 220 ods. 2 CSP). Odvolací súd sa s jeho právnym záverom o nedôvodnosti žalobou uplatneného nároku žalobcov proti žalovanému na náhradu nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 Z. z. stotožňuje a konštatuje správnosť jeho dôvodov (§ 387 ods. 2 CSP). V odvolaní uvádzané argumenty nie sú spôsobilé prívodiť iný než napadnutým rozsudkom vyslovený právny záver o nedôvodnosti ich žaloby, keď v odvolaní uvádzané argumenty nepredstavujú také, s ktorými by sa súd prvej inštancie v rámci odôvodnenia napadnutého rozsudku nevysporiadal alebo by im nevenoval náležitú pozornosť. Odôvodnenie napadnutého rozsudku je dostatočne vyčerpávajúce a nie je preto potrebné ani jeho dôvody dopĺňať, nakoľko by išlo len o opakovanie právnych záverov súdu prvej inštancie. V záujme zachovania práva strán sporu na spravodlivý súdny proces sa odvolací súd vyjadruje stručne k odvolacím námietkam žalobcov.

18. Skôr, ako odvolací súd pristúpil k vecnému preskúmaniu odvolaním napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, zaoberal sa opodstatnenosťou odvolacej argumentácie žalovaného o tom, že odvolanie žalobcov nespĺňa zákonné náležitosti pre absenciu uvedenia rozsahu, v akom sa rozsudok súdu prvej inštancie napáda a pre absenciu konkrétnych dôvodov odvolania subsumovaných pod jednotlivé právne ustanovenia upravujúce dôvody odvolania (§ 365 ods. 1 CSP), z ktorých dôvodov navrhol žalovaný odvolanie žalobcov odmietnuť. Uvedenú odvolaciu argumentáciu vyhodnotil odvolací súd za neopodstatnenú majúť za to, že odvolanie žalobcov náležitosti odvolania požadované ustanovením § 363 CSP obsahuje. Rozsah podaného odvolania považuje odvolací súd za zrejмый, keďže napadnutým rozsudkom bola zamietnutá žaloba žalobcov v celom rozsahu a výrok preskúmaného rozsudku o nároku na náhradu trov konania je výrokom s meritórnym výrokom súvisiacim, ktorého správnosť je odvolací súd povinný preskúmať aj bez jeho výslovného napadnutia odvolaním podľa ust. § 379 písm. a) CSP. Pokiaľ ide o odvolacie dôvody má odvolací súd za to, že z obsahu podaného odvolania je jednoznačne zrejмый, že žalobcovia napádajú právne posúdenie veci súdom prvej inštancie (§ 365

ods. 1 písm. h) CSP) a subsumácia odvolacích dôvodov pod konkrétne normatívne znenie jednotlivých odvolacích dôvodov v zmysle ust. § 365 CSP nie je pre vecné preskúmanie podaného odvolania podstatná.

19. Podľa ust. § 386 písm. d) CSP odvolací súd odmietne odvolanie, ak nemá náležitosti podľa § 363, ak pre vady odvolania nemožno v odvolacom konaní pokračovať.

20. Odvolací súd má za to, že rozsah a charakter vád odvolania žalobcov namietaných žalovaným nespĺňa zákonnú podmienku pre odmietnutie odvolania, nakoľko pre ich existenciu možno v odvolacom konaní pokračovať a odvolanie žalobcov vecne prejednať.

21. Ako však už uviedol odvolací súd vyššie, odvolacie námietky žalobcov vyhodnotil za neopodstatnené, stotožniac sa s právnym posúdením veci súdom prvej inštancie a s odôvodnením napadnutého rozsudku. Predmetom preskúmaného konania je žalobcami uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, a to titulom kompetentných subjektov deklarovaných a konštatovaných prieťahov spôsobených im v súdnom konaní, ktorého boli účastníkmi. Súdne konanie o nároku podľa uvedeného zákona je na rozdiel od konania pred Ústavným súdom SR a pred ESLP civilným sporovým konaním ovládaným zásadou prejednacou, ktorá spočíva v tom, že tvrdenie skutočností a navrhovanie dôkazov k nim je zásadne vecou strán sporu. Iniciatíva pri zhromažďovaní dôkazov teda leží zásadne na nich a ukladá im povinnosť označiť dôkazy k preukázaniu tvrdenia. Strana sporu má teda povinnosť tvrdenia a povinnosť unesenia dôkazného bremena o svojom tvrdení. K splneniu tejto povinnosti je zaviazaná každá strana sporu, pričom rozsah a konkrétnu podobu dôkazného bremena určuje práve hmotnoprávna norma, ktorá má byť na daný spor aplikovaná. Dôkazné bremeno ohľadom všetkých tvrdení, ktorými odôvodňuje svoj nárok, má žalobca, keď dôkaznú povinnosť má síce i žalovaný, pokiaľ ide o tvrdenia opačného obsahu a významu, avšak jeho dôkazná povinnosť sa odvíja len od úrovne splnenia dôkaznej povinnosti žalobcom. Žalobcovia v konaní pred súdom prvej inštancie uniesli dôkazné bremeno o svojom tvrdení, že im v konaní pred Okresným súdom Bratislava II sp. zn. 9C 88/2004 vznikli prieťahy. Pre účely úspechu v preskúmanej veci boli však potom povinní uniesť dôkazné bremeno o svojom tvrdení, že v dôsledku vzniknutých prieťahov v danom súdnom konaní im vznikla ujma, ktorú je potrebné odškodniť finančne v žalovanej výške.

22. Podľa ust. § 17 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. nahrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak.

Podľa ust. § 17 ods. 2 uvedeného zákona v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadošťačením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak.

Podľa ust. § 17 ods. 3 uvedeného zákona výška nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa ods. 2 sa určuje s prihliadnutím najmä na

- a) osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje,
- b) závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo,
- c) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote,
- d) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení.

23. Z dikcie vyššie citovaných ustanovení zákona č. 514/203 Z. z. vyplýva, že primárne sa poškodeným nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom pri výkone verejnej moci uhrádza skutočná škoda a ušlý zisk. Tzv. druhá novela zák. č. 514/2003 Z.z., účinná od 1.1.2009 rozšírila ust. § 17 o nové odseky, ktorými zákonodarcu umožnil poškodeným nezákonnými rozhodnutiami alebo nesprávnym úradným postupom pri výkone verejnej moci nahradiť im aj vzniknutú nemajetkovú ujmu, keď z dikcie odsekov 2 a 3 ust. § 17 tohto zákona vyplýva zákonom stanovená postupnosť krokov, ktoré je potrebné naplniť pre účely preukázania nároku v prípadnom súdnom konaní o peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom pri výkone verejnej moci. Ako už bolo spomenuté vyššie, uvedené konanie je civilným sporovým konaním ovládaným prejednacou zásadou, v rámci ktorého je žalobca povinný uniesť dôkazné bremeno v rovine tvrdení a následne v rovine unesenia dôkazného bremena o svojich tvrdeniach, preto povinnosťou

žalobcov pre účely úspechu v spore v danom prípade bolo uniesť dôkazné bremeno najskôr o základe nároku, t. j. skutočnosť, že im prietiahmi v súdnom konaní pred Okresným súdom Bratislava II sp. zn. 9C 88/2004 vznikla nemajetková ujma. Žalobcovia vznik prietiahov v súdnom konaní preukázali, avšak tvrdenia, prečo im vznikla nemajetková ujma, neuvádzali, majú za to, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy majú automaticky na základe konštatovania prietiahov v konaní predsedníčkou Okresného súdu Bratislava II vybavujúcou ich sťažnosť na prietahy. Z ust. § 17 ods. 2 uvedeného zákona potom vyplýva, že pre prípad preukázania vzniku nemajetkovej ujmy primárnym zadosťučinením za takúto ujmu je samotné konštatovanie porušenia práva, až ak sa toto zadosťučinenie nejaví ako postačujúce, následným možným stupňom zadosťučinenia poskytnutým v rámci súdneho sporu je uspokojenie ujmy inak ako finančne, a až následne, ak nemožno nemajetkovú ujmu uspokojiť inak, patrí poškodenému náhrada peňažná. Ods. 3 ust. § 17 zákona č. 514/2003 Z. z. potom upravuje už skutočnosť ovplyvňujúce výšku žiadanej peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy.

24. Podľa zákona č. 514/2003 Z. z. sa teda uhrádza skutočná škoda, ušlý zisk a aj nemajetková ujma, avšak ak nie je možné uspokojiť ju inak (napr. verejné ospravedlnenie), a ak samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu, o ktorý prípad ide najmä pri kompenzácii ujmy spôsobenej poškodením dobrej povesti, občianskej cti, obmedzením osobnej slobody a pod.

25. Odvolací súd preskúmaním vykonaného dokazovania súdom prvej inštancie dospel k záveru, že toto dokazovanie súd prvej inštancie správne vyhodnotil, keď ustálil, že žalobcovia netvrdili a teda ani nepreukázali žiadne skutkové okolnosti týkajúce sa vzniku nemajetkovej ujmy, navyše netvrdili žiadne skutočnosti, pre ktoré by bolo možné dospieť k záveru, že k ich zadosťučineniu nepostačuje samotné konštatovanie porušenia práva, čo aj bolo zrealizované predsedníčkou Okresného súdu Bratislava II v odpovedi na ich sťažnosť na prietahy v súdnom konaní so sp. zn. 9C 88/2004, resp. netvrdili a tak ani nepreukázali, prečo nemožno ich nemajetkovú ujmu uspokojiť inak než peňažnou formou. Žalobou uplatnený nárok odvodzovali od ust. § 17 ods. 3 písm. b) zákona č. 514/2003 Z. z., podľa ktorého výška náhrady nemajetkovej ujmy je ovplyvnená závažnosťou vzniknutej ujmy a okolnosťami, za ktorých k nej došlo, keď však je potrebné dať do pozornosti, že uvedená právna norma upravuje už výšku náhrady nemajetkovej ujmy za predpokladu preukázania základu nároku, keď žalobcovia v preskúmanom konaní základ nároku nepreukázali, resp. žiadne skutočnosti vo vzťahu k základu nároku podľa ust. § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. ani netvrdili.

26. Žalobcovia nesprávne žalobou uplatnený nárok odvodzovali poukazujúc na judikatúru Ústavného súdu SR a ESLP, nakoľko táto sa netýkala civilných sporov prejednávanych všeobecnými súdmi SR podľa zákona č. 514/2003 Z. z., ale konaní pred Ústavným súdom SR a pred ESLP.

27. Správnosť právnych záverov súdu prvej inštancie v napadnutom rozsudku podporuje a odobruje aj uznesenie Ústavného súdu SR z 15.08.2018 sp. zn. I. ÚS 285/2018-18, v ktorom sa Ústavný súd SR stotožnil s odôvodnením rozsudku Krajského súdu v Bratislave vydaným vo veci sp. zn. 2Co240/2016, podľa ktorého zákon č. 514/2003 Z. z. priznáva poškodeným aj právo na náhradu nemajetkovej ujmy, a to za súčasného splnenia dvoch podmienok: 1./ že samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na spôsobenú ujmu a 2./ že nie je možné túto vzniknutú ujmu uspokojiť inak. Krajský súd uviedol, že nečinnosť orgánu verejnej moci, či zbytočné prietahy v konaní nepochybne znamenajú samé o sebe pre poškodeného určitú i materiálnu ujmu, to však ale poškodeného nezbavuje povinnosti preukázať, v prípade uplatňovania peňažnej náhrady, vznik tejto ujmy v jednotlivých oblastiach života a intenzitu zásahu, ako aj to, že iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočne účinný a efektívny prostriedok na vyváženie či zmiernenie vzniknutej ujmy. Hoci aj v dôsledku neprímerane dlhotrvajúceho konania možno ujmu spočívajúcu v neistote ohľadne výsledku konania predpokladať, je ale už predmetom ďalšieho dokazovania posudzovanie, či ide o ujmu nepatrnú alebo značnú, kedy je na poškodenom, aby svoje tvrdenia o existencii takých relevantných skutočností, ktoré umocňujú hĺbku zásahu alebo významne ovplyvňujú jeho životnú situáciu, hodnoverne v konaní preukázal. Krajský súd považoval za správny názor súdu prvej inštancie, že nesprávny úradný postup nemožno bez ďalšieho považovať za konanie, v dôsledku ktorého by žalobcovi automaticky prináležal nárok na peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy. Nestotožnil sa s názorom strany sporu s poukazom na judikatúru ústavného súdu a ESLP, že v spore o náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej neprímeranou dĺžkou konania neprináleží skúmať existenciu konkrétnych následkov takéhoto nesprávneho postupu orgánov štátu a vyžadovať v tomto smere od

žalobcu unesenie dôkazného bremena. Takáto argumentácia je totiž podľa krajského súdu v rozpore s ust. § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z., ktorý nepochybne vznik nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch okrem existencie samotného nesprávneho úradného postupu podmieňuje i tým, že na poskytnutie primeraného zadosťučinenia nepostačuje konštatovanie porušenia práva a vzniknutú nemajetkovú ujmu nemožno reparovať inak. Podľa krajského súdu konanie v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. pokiaľ ide o priznanie náhrady nemajetkovej ujmy, nemožno stotožňovať čo do jeho účelu a cieľa s konaním pred Ústavným súdom SR a priznávaním odškodnenia v tomto konaní. Krajský súd uviedol, že morálna ujma, ktorá bola priznaná rozsudkom Veľkého senátu ESLP Case of Apicella v. Taliansko zo dňa 29.03.2006 pod st.č. 64890/01 za prieťahy v konaní, je morálnou ujmu, ktorú môže bez realizácie dokazovania priznať buď vnútroštátny ústavný súd alebo ESLP, ktoré súdy sa vôbec nemusia zaoberať predpokladmi pre vznik nesprávneho úradného postupu a pre vznik nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, keď na požadovanie a priznanie morálnej ujmy v konaniach pred týmito súdmi stačí vo všeobecnosti konštatovanie prieťahov v súdnom konaní, pričom výšku morálnej ujmy nie je potrebné preukazovať. Uviedol, že v takýchto prípadoch sa ohľadom výšky morálnej ujmy dokazovanie nevykonáva, nakoľko táto sa priznáva automaticky v závislosti od prieťahov v konaní, a takúto kompetenciu má v SR ÚS SR a v rámci EÚ iba ESLP ako súdy postupujúce podľa noriem verejného práva. Ústavný súd SR v citovanom uznesení nezistil možnosť porušenia sťažovateľom označených práv rozsudkom krajského súdu a sťažnosť odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

28. Obdobný názor o nutnosti unesenia dôkazného bremena o existencii kvalifikovaných dôvodov pre účely priznania peňaznej náhrady nemajetkovej ujmy poškodeným podľa ust. § 17 ods. 2, 3 zákona č. 514/2003 Z. z. vyjadril Ústavný súd SR aj v uznesení zo dňa 19.04.2018 sp. zn. IV. ÚS 271/2018.

29. Na základe uvedeného vyhodnotil odvolací súd odvolacie námietky žalobcov za nedôvodné a napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa ust. § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

30. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle zásady úspešnosti v konaní podľa ust. § 255 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 378 ods. 1 CSP vzhľadom na plný úspech žalovaného v odvolacom konaní, ktorému však tento nárok nepriznal, keďže mu v odvolacom konaní žiadne trovy nevznikli.

31. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).